

NEODVISNOST

Tednik za vsa javna vprašanja

Številka 12
Izhaja tedensko
Velja po pošti dostavljati:
na mesec . . . Din 10⁰⁰
za pol leta . . . Din 55⁰⁰
na leto . . . Din 100⁰⁰
za tujino letno . . . Din 150⁰⁰
Oglaš po tarifi
Rokopisov ne vračamo

Vsebina:

Bralcem »Neodvisnosti« najprej veličavno pozdrav! — Beseda slovenskega učitelja. — Poročilo slovenskega kmečkoga gospodarstva. — Stanovska zvestost bo rešiteljica našega kmetstva. — Kaj je slovensko kmečko-delaško gibanje. — Dajte slovenskemu ljudstvu dostojen slovenski radlo. — Delavski vestnik. — Mladina govori. — Iz popotne torbe. — O filmu »Tisti kritiki«. — O frankovcih v »Tisti kritiki«. — Kulturni obzorja. — Zgodba o izgubljenem Pričku. — Dopisi.

»Neodvisnost« izhaja v soboto zjutraj Posamezna številka stane Din 2.50

Neodvisnost

veliko noč
vsem zvestim naročnikom in prijateljem »Neodvisnosti« in vsem borcem za slovensko demokracijo in socialnost!

Uredništvo in uprava »NEODVISNOSTI«

Edina pot do zmage

Težko bi našli na Slovenskem človeka, zadovoljnega z razmerami, v katerih živimo. Od akademskega izobraženca, ki zasleduje dogodek javnega življenja, pa do trpečega kmeta in lačnega delavca, ki čuti ta razmere najbolj neposredno na lastni koži, se zavedamo prav vsi, da ni tistega, kar bi si želeli in kar bi vsaj deloma tudi lahko bilo, ne v gospodarstvu ne v denarstvu ne v socialnem razmerju ne v pravnosti ne v kulturi in sploh — nikjer. Dan na dan slišimo od jutra do večera kritiko, tarnanje in včasih že obupavanje. O vsem tem beremo lahko tudi v naših časnikih, v tistih, ki so glasila vladne skupine in v tistih, ki zastopajo opozicijo, v slovenskih in jugoslovenskih, malih in velikih. Koliko kritike beremo v »Slovenec« in drugih glasilih JRZ v Sloveniji, koliko v »Jutru« in ostalem tisku JNS, koliko celo v glasilu dravobanskih jugoslovenov, ljubljanskem »Pravem«! Kaj bi pa seje bno, ako bi se natisnili vse tisto, kar se govori na raznih zborovanjih naših delavcev, kmetov, obrtnikov, trgovcev itd.

Ves naš narod je tako edin v prepričanju, da naše razmere niso v redu in da se sedanje stanje trajno ne more vzdržati, ako nečemo v popolno pogubo. In vendar — kako malo je med nami bistrih glav, ki bi segle temu vprašanju do dna in bi spoznale, od kod zlo, in kako se dosti manj jih je med temi razumevalci, ki bi bili resno pripravljeni kreniti na pot tistega dela, ki edina vodi v boljše! Med tistimi, ki ne nadejajo pravega vzroka zla, so nekateri, ki zavračajo vse na »krizo«, drugi na razne razumevalce ali celo samo na posamezne stranke, tretji pa se razne mogoče in nemogoče druge faktorje. Prav tako zanimivi so tudi upi teh v temi tavajočih. Nekateri menijo, da je rešitev iz sedanjega zla v spremembi ministrov in poslancev, drugi verujejo v odrešitev v integralnem jugoslovenstvu, tretji celo v nekem jugoslovenskem fašizmu itd. Le najbistrejši med bistrimi pa vejo, da so vsa našeta pta sprememb in presnavljanj brez pomena, dokler se ne ozdravi zlo pri korenini, dokler se ne spremeni sistem centralizma!

Najmanj 75 odstotkov vsega zla, ki ga Slovenci čutimo na svojih plečih, izvira iz sistema centralizma, ki nam ne jemlje samo pravice do odločanja o svojih lastnih slovenskih gospodarskih, denarnih, socialnih, kulturnih in vseh drugih zadevah, ampak celo do sodočanja! Pri tem sistemu je zato prav vseeno, katera slovenska strankarska skupina je v vladi in kateri njihovi voditelji sede na mestih ministrov, poslancev in senatorjev. Vsi ti sicer lahko govorijo v skupščini in senatu lepe govore o naših pravicah in zahtevah, lahko se pritožujejo, lahko obtožujejo in tudi zmerjajo — njihovi govori izvirajo vedno v prazno, so bob ob steno in glas upločajo v puščavi. Kadar stopijo z govorniškega odra, je vse spet tako, kakor je bilo prej in tako tudi ostane.

Sistem centralizma se s poslanskimi in senatorskimi govori ne da omajati, proti njemu more biti uspešno samo eno edino sredstvo: samozavest in vztrajnost slovenskega in hrvaškega naroda! Nikdar ne bi bili Hrvati dosegli priznanja obstoja hrvaškega vprašanja, ako bi njihove stranke vstopale v beograjske vlade in ako bi njihovi poslanci prihajali v skupščino in senat, tam kritizirali, nazadnje pa vdano glasovali za vsak stavljen jim predlog. Prav tako tudi slovensko vprašanje, ki je najmanj tako pereče kot je hrvaško, ako ne še veliko bolj, ne bo nikoli priznana, dokler bodo slovenske stranke tekmovalle med seboj, katera bo drugo prej izpodrinila iz vlade, da bo potem sedla na njeno še toplo mesto. Priznana pa bo takoj v tistem trenutku, ko bo slovenski narod doživel spoznanje hrvaškega in se zavedel dolžnosti samozavesti in neupogljivosti. V trenutku popolne solidarnosti slovenskega in hrvaškega naroda je zato napovedan tudi že trenutek konca sistema centralizma. Centralizem je

Junaški odpor trpinčenega španskega naroda

Popoln polom ofenzive generala Franca na Madrid. — Francove čete prvič temeljito poražene. Beg k republikancem

Pačec Malage v roke francovcev, katero so zavzele italijanske čete in potem suen napad ten čet na Madrid, je tudi v tistih, ki verujejo v pravico republikancev, vzpodbudil prepričanje, da bodo mednarodni nacisti nazadnje je triumfalni nad zlomljenim španjo. Toda vse te nacistične zmage so bile samo prehodnega značaja. Francova ofenziva na Madrid je doživela enako usodo, kakor spomladi l. 1918. nemška proti parizu, ki je dokazala, da se tudi zadnji up Berlina ni uresničil. Izgledalo je, da bo Madrid v najkrajšem času popolnoma okoličen in bo s tem njegova usoda zapечатena. Francove čete so stale le še 5 km pred mestom Guadalajaro, skozi katero teče zadnja res prvovrstna cestna zveza med Madridom in Valencijo. Se en uspešen sunek, pa bi bilo še te edine zveze konec!

Prav v tistem najbolj kritičnem trenutku so pa pokazali branilci Madrida novo junaštvo, vredno vsega obdobjanja. Prešli so v protinapad, ki je popolnoma uspel. Poslužili so se pri tem v prvi vrsti letal in tankov, torej tistega orožja, ki je Italiji osvojilo Abesinijo in iztrgalo iz rok republikancev tudi Malago. Čete, ki so predirale spredaj, so bile s tem tako presenečene in zbegane, da so morale opustiti vsako nadaljnje napadanje in prijeti umik proti severovzhodu. Nekaj časa so se umikale še v redu, vedno hujši pritisk republikancev jih je pa nazadnje pognal v divji beg. Pustile so na bojišču ogromno število tankov, topov, strojin in drugega orožja, razen tega pa tudi zelo mnogo ujetnikov.

V srednji Evropi opažamo v zadnjih mesecih neko iskanje novih potov, ki ga narekuje vedno močnejša akcija nemškega narodnega socializma z odkritimi imperialističnimi nakanami. Posebno sta tem nakanam izpostavljeni Avstrija in Češka, smo opozorili tudi že mi v »Neodvisnosti«, kakor tudi na nezadovoljstvo Avstrije zaradi vedno tesnejših zvez med Nemčijo in Italijo. Poudarili smo, da obstoja možnost popolne presusmeritve avstrijske zunanje politike. V tej smeri smo doživeli tudi v zadnjih dneh zanimive pojave, katerih pomena pa zaenkrat še ni mogoče točno presoditi.

Na vsak način so zelo značilni glasovi, ki se pojavljajo že nekaj tednov od časa do časa v dunajskih listih, tudi v tistih, ki stoji zelo blizu avstrijski vladi. Brali smo več člankov, ki so se zavzemali za tesnejše sodelovanje podonavskih držav, posebno Avstrije in Češkoslovaške, pa tudi Madžarske. V teh člankih se je ugotavljalo, da grozi Avstriji in Češkoslovaški nevarnost za obstoj z iste, to je z nemške nacistične strani in da se je bo mogoče uspešno obraniti samo v tesnejši skupnosti. Pačec Avstrije bi pomenil tudi pačec Češkoslovaške, in obratno, pačec Češkoslovaške pačec Avstrije. Ti avstrijski glasovi so bili na Češkoslovaškem simpatično sprejeti, in govo jih bo pozdravil tudi pri nas vsakdo, ki se zaveda, da je za sedanje razmere v veliki meri odgovorna prav Avstrija, ki je vsa po vojna leta iskala zvez povsod, samo ne s skupino, v katero po vsem svojem značaju in legi spada, z malo zvezo.

V tesno zvezo s temi glasovi se je zato spravljalo tudi potovanje avstrijskega zveznega kancelarja dr. Sušnika v Budimpešto. Dr. Sušnik je te dni obiskal madžarske državnike in se z njimi posvetoval o nastalih srednjeevropskih vprašanjih. Časniki so ob tej priliki veliko ugibali, a kaj je rodilo to Sušnikovo potovanje v Budimpešto v resnici, javnost le ni izvedela. Zdi se, da razmere vendarle še niso tako dozorele, da bi

kov. Ta poraz je tako demoraliziral, da so pričeli bežati s Francove na republikansko stran. Ti pribežniki so potem izdali vse podatke o četah v Francovi Španiji in povedali tudi, da bo boj lahek, kakor je bil v Abesiniji in deloma tudi pred Malago, a tu, pred Madridom, so spoznali, da jim stoji nasproti neupogljivi junaki.

Zasledovanje poraženih Francovih čet se je nadaljevalo ves teden, in sedaj republikanci niso zavzeli samo zopet vsehi pred Madridom, ampak so osvojili še nove. Sedaj stoji republikanske čete pred Sigüencu, ki leži več ko 120 km severovzhodno od Madrida. Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da so tako daleč od Madrida, kakor znaša zračna črta Maribor—Vrhnika. Ako se republikancem posreči zavzeti Sigüenco, se bodo morali francovci umakniti tudi iz pasu med tem krajem in Aragonijo, ki so ga zasedli že lani. Pa tudi ako se to ne zgodi, je vsaj Madrid s te strani zopet varen.

Zanimivo je, da francovci tudi na ostalih bojiščih kljub vztrajnim poizkusom niso dosegli nobenih uspehov, ampak prej celo neuspehe. Tako so bili na severnem bojišču prisiljeni izprazniti še preostali jim deli Ovieda, iz katerega so umaknili vse civilno prebivalstvo. Drže se samo še v zahodnem delu mesta, a vse kaže, da bodo vrženi tudi od tam in bo mesto Oviedo v celoti očiščeno francovcev. Ako se to zgodi, bodo republikanci pomaknili svoje postojanke znatno proti zahodu in pridobili s tem tudi nov kos severne obale. Tudi pri Kordobi

francovci niso imeli sreče. Njihove silovite napade so republikanci junaško odbili.

Te republikanske zmage zaenkrat seveda še niso odločilne, dasi dokazujejo, da je Francovo prodiranje kljub vsej nemški in italijanski podpori ustavljeno. To dejstvo bi moglo usodno uplivati na Francove čete, ki so itak že nezadovoljne s predolгим trajanjem vojske in slabo prehrano. Tudi denarnih sredstev je vedno manj. Francova vlada je bila sedaj prisiljena zapleniti v tistem delu Španije, ki je v njenih rokah, vse zlato zasedbnikov, tudi vse prstane, veržice, ure itd. ter razne druge dragocenosti, kar je seveda vzbudilo med prebivalstvom še večjo nejevoljo.

Poraz čet je uplival zelo močno na ves evropski fašizem. Listi zatrjujejo, da je tudi italijanski ministrski predsednik Mussolini pred določenim časom odpotoval iz afriške kolonije Libije v Rim v glavnem zaradi teh porazov, da se posvetuje s svojimi ministri, diplomati in generali o nastalem položaju. V zvezi s tem zatrjujejo pariški listi, da stoji Italija pred važno odločitvijo, da ali popolnoma odtegne vsako nadaljnjo pomoč generalu Francu, ali pa da nastopi zanj odkrito z intervencijo svojega vojaštva. Ako bi se zgodilo poslednje, bi zašli v novo, doslej največje nevarnost, da se iz španske državljanske vojske razvije nova splošna evropska vojska. Upajmo, da se to ne bo zgodilo in da se bo tudi tokrat našel mirnejši izhod.

Fašistično izigravanje Podonavja

Nove težnje v Avstriji in Madžarski ter Sušnikov obisk v Budimpešti

Avstrija lahko krenila na popolnoma novo mednarodnopolitično pota. Njena odvisnost od Italije je še vidna, pa tudi Madžarska še ni pripravljena za resnično zblizanje z državami male zveze, ker živi še vedno v svojih revizionističnih sanjah. Vse kaže, da bi Avstrija rada še dalje žonglirala po osi Berlin—Rim, čeprav se zaveda, da bi jo ta os lohila nekega dne podobila. Do tega sklepanja nas vodi pred vsem dejstvo, da se je na sestanku v Budimpešti tako zelo naglašalo, da ostane politika Avstrije in Madžarske še dalje zgrajena na rimskih protokolih, to je na najtesnejši zvezi Italija—Avstrija—Madžarska.

Vendar se je takoj po vrnitvi dr. Sušnika iz Budimpešte pokazalo, da je ta sestanek dal Dunaju neko oporo vsaj v nastopu do Nemčije, kajti odstopil je notranji minister Neustädter—Stürmer, ki je veljal za zaupnika nemškega nacizma. Ta odstop pomeni na vsak

način novo oddaljevanje Avstrije od nacistične Nemčije. Notranje ministrstvo je prevzel sedaj dr. Sušnik sam, za svojega zastopnika je pa imenoval ravnatelja dunajske policije dr. Skubla, bivšega ravnatelja policije v Ljubljani, ki se je ob prevratu odselil v Avstrijo. Oddaljevanje od Nemčije pa seveda še ne pomeni oddaljevanje od Italije, saj se zatrjuje, da bo dr. Sušnik v kratkem vendarle potoval v Rim k Mussoliniju.

Iz vsega tega bi se dalo prej sklepati, da med Italijo in Nemčijo kljub vsemu zavezništvu le ni prave iskrenosti in zasleduje Italija v Podonavju še dalje svoje posebne cilje, in sicer za hrbtno Nemčije. Zato izrablja Avstrijo in Madžarsko, ki v svoji slepoti ne vidita, da sta tako Italiji kakor Nemčiji vredni samo toliko, kolikor jima lahko služita kot predmet izigravanja in zasledovanja egoističnih imperialističnih namerov fašizma.

Italijanski zunanji minister Sklenitev gosposkega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo v Beogradu

Kar se je dolgo napovedovalo in pisalo zlasti po evropskem tisku, se je zgodilo: italijanski zunanji minister in Mussolinijev zet grof Galeazzo Ciano je prisel v Beograd, da sklene z našim zunanjim ministrom dr. Milanom Stojadinovićem gosposki sporazum. To je prvi obisk aktivnega italijanskega ministra v Jugoslaviji od nastanka naše države do danes! Ciano je prisel v Beograd v četrtek 25. t. m.

Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo, ki se s tem zaključujejo, so trajala po diplomatski poti že več mesecev in so se nanašala po uradnem poročilu na vprašanje onemogočenja delovanja hrvaških »ustašev« in drugih političnih emigrantov v Italiji; vprašanje premoževja in pravic tistih dalmatinskih Italijanov, ki so ob prevratu optirali za Italijo, a ostali v Jugoslaviji; razna vprašanja usode slovenske in hrvaške narodne manjšine v Italiji in vprašanje italijanskega upliva v Albaniji. Glede zadnjega je treba pripomniti, da ni Jugoslavija uradno nikoli priznala položaja Italije v

Albaniji, kakor je nastal na podlagi svoječasnega sklepa konference veleposlanikov evropskih velesil.

Pogajanja so se nanašala na vsa vprašanja, vendar po uradnem poročilu ni bilo mogoče najti o vsem do konca zadovoljive rešitve. Tako se bo na primer albansko vprašanje tretiralo docela posebej. Razen tega pa je prisel grof Ciano v Beograd tudi zato, da zaključi nov trgovinski dogovor med Italijo in Jugoslavijo. Nekateri naši in tuji listi poročajo tudi razne podrobnosti o sporazumu z Italijo. Tako zatrjujejo, da bo sklenjena prijateljska in nenapadalna pogodba, ki bo veljavna dve leti.

Obenem z grofom Ciano je prisel v Beograd več italijanskih časnikarjev, ki si bodo ogledali tudi Zagreb, Ljubljano in druge jugoslovanske kraje.

Glavna zahteva vsake oblike parlamenta je in bo ostala: sposobnost in moralna poslanecev.

T. Masaryk.

Česa nočemo in kaj hočemo

Nočemo narodno nehati biti Slovenci, a hočemo biti državno Jugoslovani!

Nočemo, da bi eden sam odločal o usodi vseh, ker hočemo, da odločamo o vsem skupnem vsi!

Nočemo centralizma, ker zahtevamo narodne samouprave, a hočemo na znotraj in na zunan trdno državo!

Nočemo, da bi slonela moč in trdnost države na paragrafi, ker hočemo, da uas veže bratstvo in iz medsebojnega spoštovanja rojena prostovoljna ljubezen!

Nočemo, da bi nas kdorkoli denarno izžemal, a hočemo, da žrtvujemo vsak po svojem sorazmerju vse, kar je potrebno za nemoten razvoj in zunanjo trdnost ter varnost države!

Nočemo, da bi naše slovensko denarstvo in gospodarstvo propadalo, ker hočemo, da raste Jugoslavija in gospo-

darsko skupnost z razdeljenimi nalogami in področji!

Nočemo, da bi bili socialni berači, ker hočemo, da bodi naš kruh najprej za to, da nas nasiti!

Nočemo, da nam jaše na hrbtnu ne tuji ne domači kapital, a hočemo, da bodi trdno in zdravo naše narodno gospodarstvo!

Nočemo druge prosvete kakor slovensko, a hočemo, da se vzgajajo mladina vseh v medsebojnem spoštovanju in ljubezni!

Nočemo druge kulture kakor tisto, ki je zrasla in raste iz naših slovenskih duš in tal, a hočemo, da cenimo in spoznavamo vsi vse kulture!

Nočemo končno nikomur jemati njegovih pravic, a hočemo, da se spoštujejo brezpogojno po vseh pravice vseh! Enake dolžnosti — enake pravice!

Napetost med Nemčijo in Vatikanom

Papež je izdal na nemške katoliške vernike posebno pismo, v katerem govori, da Nemčija ne izpolnjuje določil konkordata, sklenjenega med njo in Vatikanom, in ostro kritizira nacistični režim. To pismo so te dni nemški škofje prebrali vernikom po cerkvah. V Nemčiji je vzbudilo silno nezadovoljstvo in razmerje med berlinsko vlado in Vatikanom se je s tem močno poostroilo, vendar še ni znano, ali bo nacistična vlada od-

govorila s tem, da bo konkordat odpovedala in prekinila vse zveze z Vatikanom, ali pa bo šla molče preko njega svojo pot. Zaradi napetosti med Berlinom in Vatikanom bi se utegnile zbrljati tudi razmerje med Nemčijo in Italijo. Zanimivo je, da se papež v tem pismu ostro obrača proti stremljenju po nacionalnem Bogu in nacionalni cerkvi, dočim lahko beremo v italijanskih listih ponovno o italijanskem Bogu in italijanski cerkvi.

Tatarescu v Pragi

Te dni je bil v Pragi na obisku romunski ministrski predsednik Tatarescu, da se bolj poglobi prijateljsko in zavezništvo med Romunijo in Češkoslovaško. Ob tej priložnosti je bilo tudi sklenjeno, da bodo velike škodove tovarne zgradile v Romuniji svojo podružnico, ki bi izdelovala orožje in strelivo za potrebe zavezniške Romunije. Vse to dokazuje, da razne intrige fašizma niso mogle razdvojiti Romunije in Češkoslovaške, ampak je postalo to zavezništvo sedaj še bolj trdno. Slovenci to iskreno pozdravljamo!

Belgijski kralj v Londonu

Važen dogodek tega tedna v mednarodni politiki je bil obisk belgijskega kralja Leopolda v Londonu, kjer je konfiriral z zunanjim ministrom Edenom in drugim angleškimi državniki o varnosti Belgije v primeru vojske. Kralj želi, da bi nedotakljivost Belgije zajamčile skupno Anglija, Francija, Italija in Nemčija. Na uspeh pogajanj bo pa treba še počakati.

ZAPISKI

Ponarodnoedinjena čaršija. Malo je stvari in reči, ki v naši narodnoedini domovini še ne bi bile ponarodnoedinjene in integralno unitarizirane, vendar smo bili še vse do sedaj trdno prepričani, da je v Jugoslaviji neka stvar, ki je tako specifično beograjska, da se edina ne da in se nikoli ne bo dala ponarodnoediti, namreč — čaršija! Po smo se — motili. V dravobanskem glasilu narodnoobrambnih jugoslovenov se je namreč oglašil te dni veliki duhoven beograjskih narodnoobrambnih jugoslovenov, g. Belič, in ponarodnoediti tudi čaršijo. Zapisal je namreč, da se je združila po ustanovitvi Jugoslavije beograjska čaršija z zagrebško, sarajevsko, splitsko, ljubljansko in kdo ve še katero čaršijo, in tako na zlo vseh jugoslovenov zavlada nad vsem troimenovanim narodom. In to čaršijo je treba pokončati, pa bo dobro, a pokončali jo bodo — narodnoobrambni jugoslovenci! Veliko modrih smo že slišali od dravobanskih in ostalobanskih jugoslovenov, tako modre pa še ne. Nak, prav zares se ne! Da ima čaršija svoje podružnice tudi v Zagrebu in Ljubljani, morda celo v Mariboru in Limbušu? Ne, tega velikemu duhovnu jugoslovenstvu ne verujemo, dasi priznamo, da ima podpornike v vseh tistih, ki oznanja jugoslovenarstvo, brez katerega čaršija en sam dan ne bi mogla dalje uspevati, saj ji daje

Zimske krasote Logarske doline Vas valjo za Veliko noč ob priliki »Putnikovega« avtomarizeta. Možnost za smučarske izlete na Ostrico in Okrešelj. Odhod iz Maribora v nedeljo 28. marca ob 7. uri, povratek v nedeljek 29. marca ob približno 23. uri. Cena je 130 Din za osebo. Prijave in informacije pri »Putniku«, Maribor.

Velikonočni izlet v Graz s »Putnikovimi« avtomarizeti. Odhod v nedeljo 28. marca ob 9. uri izpred hotela »Orel«, povratek v nedeljek 29. marca izpred hotela Steinerhof v Grazu ob 19. uri. Cena vključno potni list in vizum je 110 Din za osebo. Izkoristite pogodno priliko! Informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22, 21-29.

TRANSPORT

MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 57

Brzjav: Transport Telefon 23-50

Ocarinjenja, odpreme in vskladiščenja

samo ta ideologija edino moralno podlago. Toda to raznobansko jugoslovenarstvo vendarle ni čaršija, ta dela le za denar, raznobanci pa delajo zastoj. Zato odklanjamo prav odločno in za vselej to ponarodnoedinjenje čaršije, ki je in ostane za vse večne čase specialiteta Beograda.

Gradovi v oblakih. Mislili smo, da so že minili časi, ko so se s strani raznih strank, zlasti poslanskih, kandidator pred volitvami, obljubljali volilecem zlati in diamantni gradovi, ki so pa ostali samo v oblakih. Čim so minile volitve, so minile tudi lepe sanje o teh čarobnih stavbah. Pa niso še minili. Se beremo včasih obljube o takih gradovih, in to celo v času, ko ni — kakor daleč nese pogled — nobenih volitev na vidu. Zlasti »Slovenec« ima včasih bujne sanje o pisanih gradovih, ki se bodo gradili po mili Sloveniji. Vsi presenečeni poslušajo te sanjske prerokbe in čakamo na uresničenje, kajti Slovenci smo pač nepopolnoljubno lahkoverni, a minejo dnevi, minejo tedni, minejo leta, minejo desetletja — gradov ni in ni. Se lepi oblaki, na katerih so stali, se utrgajo in poplavlja v reke naše že nešteto krat modernizirane in asfaltirane ceste.

En sam samcat. V vsej debati o proračunu v skupščini in senatu je spregovoril od vseh slovenskih poslancev in senatorjev en sam samcat o zapostavljanju slovensčine v Sloveniji ter zahteval, da se enkrat za vselej neha in spoštuje vsaj tisto, kar določa celo sedanja ustava. Bil je to najstarejši slovenski parlamentarec, 86-letni senator Ivan Hribar! Povedal pa je še več takega, kar bi bili vse prej pričakovali od dosti mlajših, n. pr. od tistih, ki smo jih slišali govoriti nekoč vse drugačno slovensko govorico. Toda kakor izgleda, so tudi besede senatorja Ivana Hribarja izzevle v prazno in so že pozabljene. Sicer pa se temu tudi ne čudimo, kajti gospod senator je po teh svojih besedah — glasoval za proračun!

Ni domovine brez svobode, ne svobode brez kreposti.
J. J. Rousseau.

ranljiv samo izven vlade, izven senata in izven parlamenta!
Edino gibanje, ki si je postavilo za cilj dvigniti Slovence do tega spoznanja in vzgojiti jih za ta boj proti izviru vsega našega zla, je danes v Sloveniji naše slovensko kmečko-delaško gibanje. To gibanje ni nastalo od zgoraj navzdol in tudi ni noben privesek kakerega tujega gibanja: zraslo je iz globokega prepri-

čanja, ki je počasi dozorelo v dušah našega delovnega ljudstva samega. Zato to gibanje ni hrvaško, ampak slovensko, čeprav stoji najtesneje ob hrvaški strani, ki čemer ga pač sili naključje, da tedaj sedaj Slovence in Hrvate enaka skrb in enaka stiska, in pa spoznanje, da je mogoča slovenska zmaga samo v solidarnem sodelovanju s Hrvati, kakor je mogoča hrvaška le ramo ob rami s

Slovenci. Sicer pa stoji slovensko kmečko-delaško gibanje na neomajnem stalšču svojega temeljnega načela, da Slovenci kot samosvoji narod ne moremo in nečemo biti ne privesek Srbom ne privesek Hrvatov, ampak tretji, samostojni faktor v popolnoma enakopravni državni skupnosti kraljevine Jugoslavije!

Vse, kar govore o našem gibanju naši nasprotniki, je gola laž, vržena v jav-

nost samo zato, da bi ljudi begala in odvrčala od spoznanja, da raste v nas edina odredilna sila slovenskega naroda, ki ji je usoda določila veliko, zgodovinsko važno nalogo in ulogo. In to slovenska javnost dan za dnem bolj spoznava, zato ni več daleč dan, ko bo iz naše reke narasel veletok ene same združene volje vsega našega naroda.

„Neodvisnost“

vrši svojo dolžnost. Izpolnite jo še Vi in nakažite naročnino!

Bralcem „Neodvisnosti“ najlepše velikonočne pozdrave!

Ko se v duhu radujem vesele velike noči in vsega, kar ona pomenja za moj slovenski narod, mislim nate, kmečko ljudstvo, iz katerega sem izšel, nate ubogi delavce, katerega sem s tako skrbjo študiral, nate izobraženec, katerega stan predstavljam. Ključem ti pozdrav: Kristus-Bog in človek, učenik in odrešenik, prvi, kateremu ste se vi smilili, še preden ste bili rojeni — je vstal, aleluja! Naše velikonočno Jagnje je darovano! Velikonočnemu Jagnjetu hvalnice polte kristjani!

Ne bom učen in znanstven, ne bom uporabljal statistik, ne velikih političnih gesel, ampak preprosto se bom danes držal zapovedi Vstalega Zveličarja: »Pojdite in oznanjajte evangelij vsemu stvarstvu!« Z mnogimi krščanskimi učenjaki sem mnenja, da doslej še ni bilo v evropski zgodovini nobenega boja ali stranke, ki se je resnično borila za dvig ubogega kmeta in delavca, ki bi ne imela ob svoji strani tudi krščanskih duhovnikov-vojaških kuratov, ki se držijo besed Vstalega: »Blagor ubogim... blagor usmiljenim... Proč od mene vsi, ki delate krivico!« Tudi slovensko gibanje delavcev, kmetov in izobražencev za pravico, svobodo, demokracijo jih ima mnogo več, kot si misliš. Nate mislijo, za srečen izid tvoje boja molijo, s teboj iščejo stikov in zate govore, kolikor največ znajo in morejo...

Groza spreletava človeka z odprtimi očmi, ko vidi, kako že leta in leta moralno in materialno propada naš narod. Nepopisna revščina, neenakost, izkoriščanje, lakota proletarskih otrok, obupanost ljubljenskih naših mater, propadajo brezposelnih, gospodarski in politično zapostavljen narodnost. Nikdar ne pozabim besed španskega politika: »Vsak greh se maščuje, politični in socialni grehi se pa gotovo maščujejo že na tem svetu.« Maščujejo se nad nami nesrečni medsebojni spori, šele sedaj so se pokazale nesrečne posledice svetovne vojne v moralnem oziru, maščevale se bodo dvajsetletne zmotne slovenskih vsiljenih volitev in njihovega protinacionalnega delovanja, maščevale, ker drže ljudstvo v nevednosti in zmoti, ker tako nevednega varajo z nikdar izpolnjenimi obljubami. Novi dakar, propad slovenske kulture, morale, družine, gospodarstva, centralizem, obup nad razmerami; samo lansko leto pri nas 250 samomorov, 8000 tatvin, 800 goljufij in 50 ropov, in na drugi strani milijarde za

vojno, stoočstotno domače in tuje izkoriščanje, nesocialno zapravljjanje, brezdelnost in uživanje, z eno besedo grobi materializem, kot ga ne pozna še noben vek zgodovinske dobe.

V takih in vedno bolj propadajočih razmerah boš obhajal velikonočne praznike. V taki duševni obupanosti in razrvanosti so jih pričeli pred 1900 leti obhajati tudi Peter in drugi Jezusovi zvesti učenci. Brez trdnega prepričanja in vere v to, kar se je moralo zgoditi. Saj je Kristus moral trpeti in tako iti v svojo slavo. Tudi tebi je treba vedno, prepričanja in vere v to, kar se mora zgoditi. Treba ti je evangelijske pravice, medsebojne ljubezni in skupnosti, treba krščanske požrtvovalnosti, edinstvi, enotnosti, čuta, da je narod več kot poedinec in njegovi interesi. Treba ti je vere v poštenost, ki si jo izgubil v desetletni politiki, da so ljudje, da je način, da je oblika, kako bi se vse najboljše uredilo, tebi v prid.

Pavel kliče: Postrajte stari kvas, da boste novo velikonočno testo! Drago delavsko-kmečko gibanje za demokracijo, svobodo, narodnost, tudi ti odstrani iz sebe vse, kar je protičlovečanskega, nepravilnega, nesocialnega, zberi v svoj krog najboljše in najpoštenjše Slovence, prekvasi jih v požrtvovalne borbe za svojo vzvišeno idejo, prekvasi vse narodno telo v političnem, gospodarskem in socialnem oziru in ga z božjo voljo pelji nasproti lepši svobodi, v radosti polno velikonočno jutro. Nadnaravno življenje predpostavlja zdrave naravne razmere, nas uči Avguštin. Zato sem prepričan, da boš po svojem narodnem, gospodarskem in socialnem vstajenju še vse lepše doživljal v svoji duši zmagoslavni velikonočni praznik! To ti želi tvoj slovenski duhovnik

Franc Šmon, kaplan.

Velikonočni Kristus

Zadnji pečat Kristusovega delovanja in trpljenja je njegovo vstajenje. Tisti ljudje, ki so narod gnajli s praznimi predpisi, ter jim je to nosilo dobiček, so Kristus približali na križ. Puhle fraze v službi brezdušnih zločincev so zmagale.

Kristus pravičen, učitelj zatiranih in preganjan, neodvisen od ljudskih predpisov, ta Kristus se ni brljal za izmišljene fraze in je proti obsodbi velikih duhovnikov in takratnih učenjakov sv. pi-

sma in proti straži takratnih policajev brezobzirno in pogumno vstal iz groba, ne

V Ptuj bo v nedeljo 4. aprila ob 9. uri v Zupančičevi gostilni zborovanje »Sloga«.

Kristus je dokazal, da je delal neodvisno od zemeljskih bogov, da ne sodi tako kakor sodijo ljudje po svojih izmišljenih knjigah in po predpisih svojih uniform.

Kristus v svoji neodvisnosti je ideal »Neodvisnosti«. Velika noč je praznik in živni simbol našega naroda, ki čita »Neodvisnosti«. Kristus, ki se ni zmenil niti za predpise smrti, iz groba vstali Kristus, blagoslovja in deli mir in gotovost v zmagi vsem trpčnem, ki iz vsta'ega Kristusa zajemajo svoje upanje, celo v smrti. Neodvisen Kristus, iz groba vstali Kristus, je vzor in moč »Neodvisnosti«.

Dr. Tinko Povše, župni upravitelj.

Za veliko noč 1937

Praznik Kristusovega vstajenja zopet praznujemo. Že skoraj dvatisoč let praznujemo dogodek našega odrešenja. Toda zdi se, da se svet do danes ni odrešen, vkovan v okove gospodarskega, narodnega in kulturnega suženstva čaka na odrešenje — na vstajenje.

Evangelij, veselo oznanilo, je človeštvu danes le še teorija, božje kraljestvo na zemlji, osnovano na pravici in ljubezni, le še sanje nekaterih »za-nešenjakov« in neuganih prenapetih. Ali vendar je bil nekoč veliki petek — bila je tudi Golgota in za velikim petkom — za križem vstajenje — odrešenje.

Tudi za slovensko delavsko kmečko ljudstvo, ki danes doživlja veliki petek, pride nekoč velika noč, vstajenje. Kristus je vstal. Tudi slovensko delavsko kmečko ljudstvo vstane, vstane k novi duhovni in gospodarski samostojnosti. Kajti za vsakim velikim petkom pride velika noč. Za sedanjim krivičnim družbenim redom mora priti nov red, osnovan na krščanski pravičnosti in ljubezni.

To bo velika noč, vstajenje človeške družbe. Velika noč, vstajenje tudi za slovensko delavsko kmečko ljudstvo.

Jože Lamprer, kaplan.

škem? Ali se mi Slovenci ne ponašamo radi, da smo bolj kulturni in zreli?

Hrvaški kmet se mora zahvaliti za svoj politični polet obema bratoma Radičema dr. Anti in Stjepanu, ki sta z besedo in črko budila na vasi kmečko zavest in z dejanji dokazala, da sta za kmeta. Zdravi politiki pok. Stjepana Radiča se je posrečilo dvigniti tako visoko kmečko zavest in ustvariti na vasi tako močnega politični temelji, da je hrvaški kmet zmogel voditi svojo kmečko politiko in doprinesiti za svojo stvar največje žrtve. To je hrvaški kmet v polni meri dokazal, to so dokazali kmečki hrvaški poslanci, izvoljeni na listi dr. Mačka, ki ne silijo v narodno skupščino, čeprav so med njimi tudi reveži, ki bi jim poslanske dnevnice in plače prav prišle. To je kmečka zavest, ki jo je dal hrvaškemu kmetu pok. Radič in ki jo čuva njegov naslednik dr. Maček.

A pri nas? Kje je pri nas kmet, kje je pri nas kmečka politika? Ves evropski svet se je otrešel politične igre klerikalcev in liberalcev, samo naše politično življenje je še vedno tako, da se »gremo klerikalce in liberalce«. — V naši skupščini so se še pred štirinajstimi dnevi naši poslanci — vsi izvoljeni na listi g. Bogoljuba Jevtiča — klali med seboj v znamenju klerikalizma in liberalizma, kakor da bi v narodni skupščini ne imeli hvaležnejšega posla. Ali ni to žalostna, brezplodna politika, ki jemlje ugled vsemu narodu, ki socialno in gospodarsko propada?

Kakšna razlika med Hrvti in nami! Tam zavest in skupnost. Pri nas brezploden boj med klerikalci in liberalci, ki nam škoduje in breznačnost, ki jo bo slovenski narod še drago plačal.

Kaj smo v teh letih storili za pobujenje naroda? Kaj smo storili za podvig naše vasi, ki danes strada? Ali smo re-

šili eno samo gospodarsko vprašanje našega kmeta, ki tone v dolgovi in mu preti propast? Kaj smo storili za zmanjšanje njegovih bremen in davčev? Nič! Zavedne kmečke množice na Hrvaškem, prepojene duha pok. Radiča, so takoj razumele pomen Gospodarske sloge. V nekaj mesecih so si hrvaški kmetje osvojili gospodarsko organizacijo in pričeli sami reševati težke gospodarske položaje. Kakor val je šel od vasi do vasi, od pokrajine do pokrajine glas kmečke samopomoči. Danes ima hrvaški kmet gospodarsko organizacijo, ki mu jo ne more zrušiti nobena diktatura. »Gospodarska sloga« je tu!

Kaj pa pri nas? Naš kmet se mora šele politično dvigniti. Vzbuditi se mora v njem zavest samostojne kmečke politike. Gospodje, ki so imeli vodstvo samostojnih zavednih slovenskih kmetov, so zatajili program stranke in danes, ko bi bilo za kmečko politiko potrebno, da bi bila naša vas politično zrela in prepojena kmečke, samostojne kmečke ideje, je na naši deželi zmešnjava in beda.

Je vendar mora slovenski kmet stopiti na plan s svojo politiko. Slovenski kmet mora povedati svoje besede in izreči pred javnostjo svoje zahteve. Najzavednejši kmetje, ki hočejo politiko iskreno in v dejanju, se zbirajo v svojem gibanju, to je v kmečko-delavskem gibanju, ki hoče politično, gospodarsko, socialno in kulturno preobraziti našo vas in naš delavski revir. Slovensko kmečko-delavsko gibanje ni gibanje gospode, marveč gibanje revnega ljudstva, ki hoče temeljito preobraziti Slovenijo v smislu interesov kmeta in delavca, ki tvori slovenski narod.

Ker naš kmet ne more čakati bodočnosti in živeti zgolj v upih in sanjah, mora tudi on poseči po svoji gospodarski organizaciji. Takšna organizacija je

Gospodarska sloga, ki ima namen združevati kmetu razpečavati poljske prideleke, ki naj varujejo cene živine, ki naj iščejo boljših tržišč itd.

Gospodarska sloga ima namen postati stanovska organizacija našega kmeta, ki hoče združevati v složenem delu in medsebojni pomoči vse kmečke producente na stanovskih podlagi in skrbeti, da ne bo naš kmet izkoriščan po pokvarjeni gospodi in po prekupčevalcih in varan za svoj znoj in trud.

Slovenski kmetje naj samo malo pogledajo in prouče delo, ki ga je izvršila v svojem kratkem obstoju Gospodarska sloga na Hrvaškem in spoznali bodo, da morajo po poti, ki so jo jim pokazali sotrpini na hrvaških tleh, če nečajo popolnoma propasti.

2,008.000-- Din

je zadel srečka štev. 68.326, kupljena v hiši sreče

S tem je Bančna poslovalnica Bežija k znova potrdila svoje sloves kot

hiša sreče

Po zadnjih velikih dobitkih (od 40.000 do 1.000.000 Din) je sedaj dospel največji sploh možni dobiček.

Prihodnje žrebanje bo 14. in 15. aprila.

četrtinska srečka 50 Din
polovična srečka 100 Din
cela srečka 200 Din

Dajte slovenskemu ljudstvu dostojen Ljubljana mora dobiti novo oddajno, Maribor pa po- družno radio postajo

Dognana in priznana zadeva je, da je jugoslovanska radijska politika nekaj čudovitega. Ne samo po številu postaj in energiji anten, tudi po programu in — kakor vse izgleda — tudi po gospodarstvu.

Po dolobah mednarodne radijske konference leta 1935. ima Jugoslavija rezerviranih osem valovnih dolžin za oddajne postaje na srednje valove, in razdeljeno je bilo ozemlje sporazumno tako, da se beogradske postaje priključijo še skopska, sarajevska in somborska, zagrebški splitska, odnosno dubrovniška, ljubljanski pa mariborska. Zanimaja nas kot prebivalce severne meje predvsem vprašanje slovenskega in mariborskega radia. Načrti za mariborsko postajo so že davno gotovi, gradbeno dovoljenje pa še ni izdano; prostor je izbran na Tezmem, med železnico in Pohorjem. Zamisljena je stvar tako, da dobi Maribor povsem novo aparaturo, ne pa stare ljubljanske, kakor je bilo prvotno predvideno, in sicer tako, da bi lahko Maribor sam oddajal in lahko prenašal program ljubljanskega oddajnika, torej nekako tako, kakor je urejeno to za Dunaj in Gradec. V Ljubljano naj bi prišla nova aparaturo, sedanja bi pa ostala v rezervi. Za zvezo med obema postajama bi bil postavljen zračni vod, kakršen je danes med Ljubljano in Domžalami, ker je to znatno bolj enostavno in praktično, hkrati pa tudi neprimerno ceneje. Vse ta načrt je že odobren, materialna sredstva bi bila na razpolago, — javnosti je gotovo znan svoječasi dogovor med mariborsko mestno občino in vodstvom ljubljanske oddajne postaje: na delu pa so neznani čimtelji, ki ovirajo »sporazum med ministrstvi« — tako namreč pravijo zavlačevanju gradbenega dovoljenja. Ni namreč neznana težnja, da mora vsa radiofonija v Jugoslaviji ostati na istem nivoju, dokler ne dobi Beograd 100 kilovatne postaje. In kedaj bo to? Naročena je sicer in se že izdeluje pri »Marconi Wiseless« v Londonu nova beogradska postaja, ki bo baje montirana še letos, ki bo oddajala z jakostjo 20 kw in jo bo moglo z malim delom preurediti na 100 kw. Potem pa »vremena Kranjem bodo se zjasnila«, ne samo Kranjem, ampak vsem poslušalcem radia v Jugoslaviji bo potem šele dana možnost za to...

Nekoliko manj znano je finančno vprašanje teh načrtov. Zanimiva je izjava gospoda, ki mora po svojem položaju vedeti za take stvari: »Če nam državna blagajna odstopi tisto tretjino od naročnine, lahko postavimo v enem letu postajo v Mariboru (ki stane okrog tri četrti milijona dinarjev) in sčasoma 20 kw postajo v Ljubljani ter 1 kw postajo na kratke valove.« Stvar z denarjem je namreč tako: v Sloveniji — to je področje ljubljanske postaje (zagrebška bira naročnino v Savski, Primorski in delu Vrbaske banovine, beogradska povsod drugje) — je sedaj 14.000 naročnikov, toliko, kolikor jih je imela beogradska postaja takrat, ko je sploh začela oddajati. Vsak od teh 14.000 naročnikov plača mesečno po 25 dinarjev, kar da mesečno 350.000 Din. Vsaka ura oddaje stane približno 300 Din (vštetu pogon, honorarji, plače uslužbencev, električni tok, energija, obresti kapitala, režija), kar da dnevno pri povprečno 8 urah oddaje (6—11 ur) 2400 Din ali mesečno 72.000 Din. Če vračunamo še morebitne izredne izdatke okroglo 8000 Din (n. pr. prenos opere Manon iz Milanske Scale z Gigliem v glavni vlogi stane povprečno 5000 do 6000 dinarjev) vidimo, da ostane 270.000 Din mesečno čistega dobička, od katerega dobi še državna blagajna tretjino ali 90.000 Din; ostane torej vodstvu mesečno 180.000 Din ali let-

no 2.160.000 Din, državni blagajni pa letno milijon S tem denarjem bi se dalo izvesti gradbeni program, ki je naveden že zgoraj, v prav kratkem času.

Zanimalo pa bi nas, kam gre ta denar, da ga sedaj ni menda nič v »kasi«? Prosvetna zveza vodi ljubljansko radiofonsko postajo. Pravijo, da so nekateri njeni podeželski odri zelo dobro subvencionirani.

Radio je danes eno najvažnejših nacionalnih vzgojnih sredstev, skoro takakega pomena kakor film. Pri nas v Mariboru, ko nas teden za tednom kmrijo v kavarnah in kinih s slikami iz hitlerjanske Nemčije, z reportažo s hitlerjanskih in fašističnih zborovanj, ko jugoslovanskih postaj z navadnimi aparati sploh ne slišimo, z boljimi pa jih večinoma ne poslušamo; ker imajo skoro vedno slab program in kjer Ljubljane večer sploh ne slišimo, v pokrajini, kjer je na delu tiha, a smotrna in skrbna propaganda tvorcev poti Berlin—Bagdad in Dunaj—Trst — tu je dobra radio-postaja krvavo potrebna. Slovincem je postal radio-sprejem kulturna potreba, kulturna potreba po mora postati vsakemu našemu človeku. Do nedavna je bil privilegij redkih izvoljencev, ki so si lahko nabavili drage sprejemnike. Pravico, poslušati z radio-aparatom predavanja, glasbo, reportaže, igre itd., imajo tudi mali slovenski človek. Dolžnost države je, da razširi radijske sprejemnike med čim širše ljudske kroge, zato pa je treba ukiniti luksuzni davek in znatno prejšnjo carino na radio-aparate ter omogočiti s tem vsaj nakup manjših aparatov in detektorjev, na drugi strani pa izvesti najprej gradbeni program, izpolniti tehnično našo postajo, jim dodelati reportažne avtomobile itd., nato pa znižati naročnino, odnosno jo vsaj spraviti s premoženjskim stanjem poslušalca ali s sprejemno možnostjo aparata, detektorja in manjše aparate pa sploh sploh oprostiti naročnine. Z gradnjo novih in releskih postaj bo število naročnikov gotovo zelo naraslo, in potem bo vse to čisto zanesljivo izvedljivo, glavna skrb pa ostane nato predvsem res dober program.

Vprašanje zase je program ljubljanske oddaje. Vodstvo se je postavilo na stališče, naj poslušalci sodočajo o programu, in se po možnosti ravna po dobrih željah. Zato čujemo iz Ljubljane večinoma havaljsčino, Lovšeto in Udovčev, wurliške orglje in harmoniko, predavanjem, reportaži in resneji glasbi pa je odmerjen le majhen del. Namesto da bi vodstvo skušalo še bolj smotreno vzgajati poslušalce, jih razvaja s tem, da jim v to smer vse preveč ustreza. Manjka nam narodne glasbe v kvalitetni izvedbi; France Marolt je z Akademskim pevskim zborom naštediral lepo število slovenskih narodnih pesmi, Glasbena matica v Ljubljani in Mariboru, pa Trboveljski slavski predvajajo večkrat koncerte, ki so na odlični umetniški stopnji (n. pr. Adamičev večer); zakaj se te edine prilike, da poslušajo tujina naš program, ne uporabijo tudi za snemanje plošč? Zakaj se ne prenašajo koncerti, pa se sočasno oddajajo lisenova drame v režiji urednika kulturne kronike »Slovenca«? Zakaj ne čujemo nikdar znamenitih italijanskih in nemških pevčev? Zakaj je vse tako enostransko?

Velik del programa tujih postaj tvori prenos in reportaža, pri katerih dosega oddajna postaja stik z najintimnejšim narodnim življenjem. Pri nas se to ne more izvršiti iz preproste razloga, ker so reportaže silno drage. Naša postaja ima za prenose, reportaže in sploh za delo izven študija: en ojačevalec, model I. 1928, mikrofona na ogelni prah

(tudi zastarel model), anodno baterijo, svinčen akumulator, induktorski telefon, ki močno spominja na Bellov izdelek, kovček s priborom, žicami, izvijačem in kleščami — kdor ve, kako je napredovala zadnja leta radijska tehnika, ne bo hotel verjeti, da je to pri največji postaji v Jugoslaviji sploh mogoče. Namesto reportažnega avtomobila pa take predvstopne naprave! V naprednejši tujini imajo mesto tega izvežbane napredovalce-reporterje, ki potujejo z reportažnimi avtomobili, velikimi ko novi mariborski avtobusi: v njih imajo ojačevalce, priprave za snemanje (rezanje) plošč, oddajno postajo na ultra kratke valove, potrebne vire energije (akumulatorje, bencinske motorje itd.) ter vse ostali pribor. Stroški za nabavo takega reportažnega avtomobila ne znašajo niti dvomesečnega čistega donosa od naročnine, stroški za izdelovanje reportažnih plošč pa bi bili malenkostni, približno 10 Din za ploščo; za ploščo s petim ali štirinajstimi kanali pa bi narasli stroški le še za honorar izvajalca. Če upoštevamo, da bi za detaljno izdelavo plošč prišel v poštev klub radiotehnikov na ljubljanski univerzi, ki ima nota bene edinega strokovnjaka za radio v Jugoslaviji, g. prof. inž. Osano, — potem se lahko samo še čudimo starokopitnosti odločujočih gospodov pri vodstvu ljubljanske radiofonske oddajne postaje.

Opozorilo delegatom!

Dne 4. aprila t. l. ni v Zagrebu nikakega delegatskega zborovanja kmečodelavskega gibanja Slovenije. Predsedstvo.

In to je eden glavnih vzrokov enoličnosti in nezanimivosti programa. Vsak prenos je tehnična atrakcija za sebe, in zvezan je z mnogo večjimi stroški ko v reportažnim avtomobilom, ki omogoča poleg drugih ugodnosti še ponovno predvajanje istega programa s ploščami, posnetih na licu mesta. Slovenci pa nečemo, da pri slovenskem radiu odločajo starokopitni meščani, ki jim je klobasa in cviček daleč pred napredkom slovenskega radia, da, še daleč pred njihovimi podeželskimi odri, Marijinimi kongregacijami, križarji in klerikalci!

Hočemo v Ljubljano radijsko postajo z najmanj 25 kw antenske energije, s podružno postajo v Mariboru z vsaj 5 kw, hočemo dober, pester in zanimiv program, hočemo modernizacijo tehnične opreme, hočemo red v upravi in gospodarstvu! Hočemo to takoj, brez odloga! Brez prosjačenja in molevdanja! Slovenci nismo korupcijski in se ne damo podkupovati od raznih družb, ki hočejo bogato zaslužiti pri gradnji novih radijskih postaj! Mi hočemo red, hočemo za svoj denar tudi odgovarjajoče protidajave! Hočemo dostojen slovenski radio!

— — —

Z A P I S K I

Edinstvena logika. Nič ne ni na vsem vesoljnem svetu tako skregan z logiko, kakor so jugoslovenci, posebno dravobanskega plemena. Vedno trdijo, da smo Slovenci, Hrvti in Srbi en narod, in isti sapi pa govore tudi o — treh. Ako smo eden, nismo trije, in ako smo trije, nismo eden. Tako je »Slovenski Narod« v neki polemiki s »Hrvaško Stražo« napisal med drugim, da rolni »na našo epiko, ker je srbska«. Kako našo? Ako je srbska, ni naša, ako pa je naša, t. j. skupna jugoslovanska, potem ni srbska. Ali pa je »Slovenski Narod« morda postal Srb?

Stanovska zavest bo rešiteljica našega kmeta

Politična zaslepljenost je gospodarsko in moralno oslabila slovenskega kmeta

Kmalu po prevratu se je pričela tudi v naših kmečkih množicah prebujati kmečka zavest in je v kmetih rasla zahteva po samostojni in neodvisni kmečki politiki, ki je doslej naš slovenski kmet ni poznal. Zahteva naše slovenske vasi je bila tako silna, da so takozvani naprednjaki spoznali, da bi bilo dobro zajeti in izkoristiti ta ljudski val naprednejših slovenskih kmetovalcev v močno stranko. Tako smo dobili Samostojno kmečko stranko, ki naj bi po svojem programu zastopala stanovske koristi našega kmeta. Znani so prvi uspehi te nove stranke, ki naj bi dala našemu podeželju novo politično in gospodarsko lice, razgibala našega kmeta ter mu dala potrebno razredno zavest. Toda kaj se je zgodilo?

Gospod z Velikih Lašč ni bil pri stvari s srcem. Njegovo srce je ostalo v ljubljanski Kazini v družbi z gospodo, ki jo še danes vodi g. dr. Kramer. V sled tega je vodstvo SKS vodilo tako politiko, ki je bila prav gospodom iz Kazine in ki je stremela samo za tem, da pride na račun kmečkih glasov do oblasti in na oblast obračunave s klerikalci. Do 6. januarja 1929 so bile kmečke množice organizirane v SKS tem gospodom iz Kazine prav dobrodošle, čim so se gospodje trdno vsedli v vlado diktature in nasilja, ki je spraviil svobodo iz svojega slovarja in uvedel nasilje, SKS tej gospodi ni bila več potrebna, najmanj se vedla slovenski kmetje in gospod Pucelj je kot minister vlade diktature pokazal svoj pravi obraz. Nekdanji voditelj sa-

mostojne kmečke politike je danes član glavnega odbora proslule JNS.

Slovenski kmetje so lahko zadovoljni, da je g. Pucelj pokazal svoje pravo lice, zadovoljni so tudi lahko, da je začel g. dr. Marušič med Pofovce in z njim vred vsi oni, ki so se izkazali za tako velike ljubitelje nasilja nad slovenskimi množicami.

Dobro je, da se je položaj vsaj razčistil!

Če pa naš zadnevnejši kmet in vsak pošten Slovenec, ki mu je pri srcu dobiti našega kmeta, pogleda preko Kolpe na Hrvaško, kjer vodijo hrvaške kmečke množice svojo politiko pod vodstvom dr. Mačka, se mora nehoti vprašati: »Ali ne bi bilo pri nas na Slovenskem lahko prav tako kakor na Hrva-

in strokovne organizacije

izdaja konzorcij »Neodvisnosti«. Urejuje
odgovarja Stanko Hiti, novinar v Maribo
Tiska Mariborska tiskarna, predstav
ravnatelj Stanko Detela.